

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 7 · 15. oktober
Sesjonen 2019–2020

Møte tirsdag den 15. oktober 2019 kl. 10.

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 7):

1. Innstilling fra Stortingets presidentskap om fordeling til komiteene av rammeområder med budsjettkapitler og utkast til romertallsvedtak vedrørende forslaget til statsbudsjett for 2020 (Innst. 1 S (2019–2020))
2. Innstilling fra Stortingets presidentskap om valg av nytt varamedlem til styret for Domstoladministrasjonen (Innst. 18 S (2019–2020))
3. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Nordisk råd (Innst. 19 S (2019–2020))
4. Interpellasjon fra representanten Masud Gharahkhani til utenriksministeren:
«Ifølge UNHCR er det over 68 millioner mennesker på flukt i verden i dag. 85 pst. av dem oppholder seg i utviklingsland og nærområder til konfliktene. Ingen kan underslå at den viktigste innsatsen vi kan gjøre dersom vi faktisk vil gi flere flyktninger et verdig liv, er å stille opp for disse landene. Det handler om tak over hodet, mat, vann, helse og utdanning, men også prosjekter som gir flyktninger muligheten til arbeid, og det å kunne forsørge seg selv og sine familier. Det handler om å gi hundretusenvis av mennesker håp for fremtiden. Disse landene ber om mer hjelp fra land som Norge. Kollapser de, kollapser de mest stabile landene i en region med altfor mange konflikter. Det betyr katastrofe for verden, men også for millioner av flyktninger.
Hva gjør regjeringen, og hvilke initiativ vil de ta for at vi i større grad enn i dag stiller opp for mottakerlandene?»
5. Referat
Presidenten: Representantene Himanshu Gulati, Karin Andersen, Espen Barth Eide, Petter Eide, Arild Grande, Linda C. Hofstad Helleland og Ingrid Schou, som har vært permitterte, har igjen tatt sete.
Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:
For Akershus: Mani Hussaini
For Hordaland: Sigurd Hille og Torill Selsvold Nyborg
For Nord-Trøndelag: Bjørn Arild Gram
Det foreligger to permisjonssøknader:
  - fra Miljøpartiet De Grønnes stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Une Bastholm i tiden 14.–15. oktober
  - fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Eirik Sivertsen i dagene 15. og

16. oktober for, som leder av delegasjonen for arktisk parlamentarisk samarbeid, å delta på konferanse i Moskva i regi av Nordområdesenteret
Disse søknader foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Følgende vararepresentanter foreslås innkalt for å møte i permisjonstiden:

For Nordland: Kjell-Idar Juvik

For Oslo: Per Espen Stoknes

– Det anses også vedtatt.

Kjell-Idar Juvik er til stede og vil ta sete.

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide overbrakte 3 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Presidenten vil opplyse om at det blir votering umiddelbart etter sakene nr. 1–3, og at sak nr. 5, Referat, flyttes og behandles etter voteringen i sakene nr. 1–3. Presidenten ber derfor representantene om å bli sittende til etter voteringen.

Sak nr. 1 [10:02:05]

Innstilling fra Stortingets presidentskap om fordeling til komiteene av rammeområder med budsjettkapitler og utkast til romertallsvedtak vedrørende forslaget til statsbudsjett for 2020 (Innst. 1 S (2019–2020))

Presidenten: Saken som her ligger til behandling, har ikke ligget ute i den reglementsbestemte tid, dvs. 48 timer. Med hjemmel i forretningsordenen § 46 vil presidenten foreslå at Stortinget likevel behandler denne saken nå.

Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag. – Det anses da som vedtatt.

Ingen har heller bedt om ordet til saken.

Sak nr. 2 [10:02:46]

Innstilling fra Stortingets presidentskap om valg av nytt varamedlem til styret for Domstoladministrasjonen (Innst. 18 S (2019–2020))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 3 [10:03:00]

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Nordisk råd (Innst. 19 S (2019–2020))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Votering

Votering i sak nr. 1, debattert 15. oktober 2019

Innstilling fra Stortingets presidentskap om fordeling til komiteene av rammeområder med budsjettkapitler og utkast til romertallsvedtak vedrørende forslaget til statsbudsjett for 2020 (Innst. 1 S (2019-2020))

v e d t a k:

A.

ARBEIDS- OG SOSIALKOMITEEN

Rammeområde 7

(Arbeid og sosial)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
352	Nedsatt funksjonsevne		
600	Arbeids- og sosialdepartementet		
601	Utredningsvirksomhet, forskning mv.		
604	Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen		
605	Arbeids- og velferdsetaten	3605	Arbeids- og velferdsetaten
606	Trygderetten		
611	Pensjoner av statskassen		
612	Tilskudd til Statens pensjonskasse		
613	Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	3614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse
615	Yrkesskadeforsikring	3615	Yrkesskadeforsikring
616	Gruppelivsforsikring	3616	Gruppelivsforsikring
621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
634	Arbeidsmarkedstiltak	3634	Arbeidsmarkedstiltak
635	Ventelønn	3635	Ventelønn mv.
640	Arbeidstilsynet	3640	Arbeidstilsynet
642	Petroleumstilsynet	3642	Petroleumstilsynet
643	Statens arbeidsmiljøinstitutt		
646	Pionerdykkere i Nordsjøen		
648	Arbeidsretten, Riksmekleren mv.		
649	Treparts bransjeprogrammer		
660	Krigspensjon		
664	Pensjonstrygden for sjømenn		
665	Pensjonstrygden for fiskere		
666	Avtalefestet pensjon (AFP)		
667	Supplerende stønad til personer over 67 år		
2470	Statens pensjonskasse	5470	Statens pensjonskasse
2540	Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
2541	Dagpenger		
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
		5607	Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
2620	Stønad til enslig mor eller far		
2650	Sykepenger		
2651	Arbeidsavklaringspenger		
2655	Uførhet		
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
2670	Alderdom		
2680	Etterlatte		
2686	Stønad ved gravferd		
		5701	Diverse inntekter
		5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs
		5705	Refusjon av dagpenger

Øvrige romertall

Arbeids- og sosialdepartementet

II	Merinntektsfullmakter
III	Omdisponeringsfullmakter
IV	Fullmakt til overskridelse
V	Tilsagnsfullmakter
VI	Fullmakt til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for gjennomføring av forsøk med velferdsobligasjoner
VII	Fullmakt til nettobudsjettering
VIII	Fullmakt til endring i mellomværendet med statskassen
IX	Oppheving av anmodningsvedtak

Folketrygden

II	Andre fullmakter
----	------------------

ENERGI- OG MILJØKOMITEEN

Rammeområde 12

(Olje og energi)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1800	Olje- og energidepartementet	4800	Olje- og energidepartementet
1810	Oljedirektoratet	4810	Oljedirektoratet
1815	Petoro AS		
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	4820	Norges vassdrags- og energidirektorat
1830	Forskning og næringsutvikling		
1840	CO ₂ -håndtering		
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten
2490	NVE Anlegg	5490	NVE Anlegg

Øvrige romertall

Olje- og energidepartementet

II	Merinntektsfullmakter
----	-----------------------

III	Fullmakt til å overskride
IV	Fullmakter til å utgiftsføre uten bevilgning Nr. 1
V	Bestillingsfullmakter
VI	Tilsagnsfullmakter
VII	Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser
VIII	Utbyggingsrelaterte forpliktelser
IX	Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet
X	Overføring av eiendomsrett mot bruksrett
XI	Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser
XII	Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser
XIII	Overdragelse av andeler i rørledninger mv.
XIV	Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel
XV	Regnskapsføring av kontantinnkallinger mot mellomværende med statskassen

Rammeområde 13

(Miljø)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1400	Klima- og miljødepartementet	4400	Klima- og miljødepartementet
1410	Kunnskap om klima og miljø		
1411	Artsdatabanken	4411	Artsdatabanken
1412	Meteorologiformål		
1420	Miljødirektoratet	4420	Miljødirektoratet
1422	Miljøvennlig skipsfart		
1423	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	4423	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø
1425	Fisketiltak		
1428	Enova SF		
1471	Norsk Polarinstitutt	4471	Norsk Polarinstitutt
1472	Svalbards miljøvernfond		
1474	Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
1481	Klimakvoter	4481	Salg av klimakvoter
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak		

Øvrige romertall

Klima- og miljødepartementet

II	Merinntektsfullmakter Alle kapitler med unntak av kap. 1429/4429
III	Fullmakt til overskridelser
IV	Kjøp av klimakvoter
V	Bestillingsfullmakter
VI	Tilsagnsfullmakter Alle kapitler med unntak av kap. 1429
VII	Fullmakt til å inngå forpliktelser
VIII	Utbetaling av tilskudd
IX	Utbetaling til Verdensbankens karbonfond
X	Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

- XI Utbetaling av renter på tilskudd
 XII Omgjøring av betingede lån til tilskudd
 XIII Oppheving av anmodningsvedtak

FAMILIE- OG KULTURKOMITEEN
Rammeområde 2
(Familie og forbruker)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
350	Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda		
351	Likestilling og ikke-diskriminering		
353	Likestillings- og diskrimineringsombudet		
800	Barne- og familiedepartementet		
840	Tiltak mot vold og overgrep		
841	Samliv og konfliktløsning		
842	Familievern	3842	Familievern
843	Adopsjonsstøtte		
844	Kontantstøtte		
845	Barnetrygd		
846	Familie- og oppveksttiltak		
847	EUs ungdomsprogram	3847	EUs ungdomsprogram
848	Barneombudet		
853	Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker		
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
855	Statlig forvaltning av barnevernet	3855	Statlig forvaltning av barnevernet
856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere	3856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere
858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten	3858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten
860	Forbrukerrådet		
862	Stiftelsen Miljømerking i Norge		
865	Forbrukerpolitiske tiltak		
867	Sekretariatet for Markedsrådet og Forbrukerklageutvalget		
868	Forbrukertilsynet		
2530	Foreldrepenger		

Øvrige romertall

Barne- og familiedepartementet

- II Merinntektsfullmakter
 III Satser for barnetrygd
 IV Satser for kontantstøtte
 V Sats for engangstønad ved fødsel og adopsjon

**Rammeområde 3
(Kultur mv.)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
300	Kulturdepartementet	3300	Kulturdepartementet
315	Frivillighetsformål		
320	Norsk kulturråd	3320	Norsk kulturråd
321	Kunstnerformål		
322	Bygg og offentlige rom	3322	Bygg og offentlige rom
323	Musikk og scenekunst	3323	Musikk og scenekunst
325	Allmenne kulturformål	3325	Allmenne kulturformål
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål
327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	3327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.
328	Museum og visuell kunst		
329	Arkivformål	3329	Arkivformål
334	Filmformål m.m.	3334	Filmformål m.m.
335	Medieformål	3335	Medieformål
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk		
339	Pengespill, lotterier og stiftelser	3339	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser
880	Den norske kirke		
881	Tilskudd til trossamfunn m.m.		
882	Kirkebygg og gravplasser		
1429	Riksantikvaren	4429	Riksantikvaren
1432	Norsk kulturminnefond		

Øvrige romertall

Kulturdepartementet

- II Merinntektsfullmakter
- III Tilsagnsfullmakter
- IV Dekning av forsikringstilfelle
- V Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd
- VI Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.
- VII Fullmakt til å benytte åremål
- VIII Fastsetting av langsiktige rammer for mediestøtten
- IX Oppheving av anmodningsvedtak

Klima- og miljødepartementet

- II Merinntektsfullmakter
Kap. 1429/4429
- VI Tilsagnsfullmakter
Kap. 1429

FINANSKOMITEEN
Rammeområde 19
(Tilfeldige utgifter og inntekter)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
2309	Tilfeldige utgifter	5309	Tilfeldige inntekter

Rammeområde 20
(Stortinget, finansadministrasjon mv.)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
41	Stortinget	3041	Stortinget
1600	Finansdepartementet	4600	Finansdepartementet
1602	Finanstilsynet	4602	Finanstilsynet
1605	Direktoratet for forvaltning og økonomi- styring	4605	Direktoratet for forvaltning og økonomi- styring
1610	Tolletaten	4610	Tolletaten
1618	Skatteetaten	4618	Skatteetaten
1619	Skatteklagenemnda		
1620	Statistisk sentralbyrå	4620	Statistisk sentralbyrå
1632	Kompensasjon for merverdiavgift		
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift		
1650	Statsgjeld, renter mv.		
		4670	Den nordiske investeringsbank
		5341	Avdrag på utestående fordringer
		5351	Overføring fra Norges Bank
		5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift
		5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift
		5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer

Øvrige romertall

Finansdepartementet

II	Merinntektsfullmakter Nr. 1: Alle kapitler unntatt kap. 21/3021. Nr. 2
IV	Bestillingsfullmakter
V	Fullmakt til å inngå avtaler om investeringsprosjekter
VI	Garantifullmakter
VII	Fullmakt til fortsatt bobehandling
VIII	Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap
IX	Fullmakt om utbetalingsløsning for overtid, reisetid og timelønn for 2020
X	Nettoposteringsfullmakt
XI	Nettoposteringsfullmakter

XII	Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen
XIII	Oppheving av anmodningsvedtak

**Rammeområde 21
(Skatter, avgifter og toll)**

I

<i>Utgifter</i>	<i>Inntekter</i>
Kap.	Kap.
	5700 Folketrygdens inntekter

**Rammeområde 22
(Utbytte mv.)**

I

<i>Utgifter</i>	<i>Inntekter</i>
Kap.	Kap.
	5611 Aksjer i Vygruppen AS
	5616 Kommunalbanken AS
	5622 Aksjer i Avinor AS
	5625 Renter og utbytte fra Innovasjon Norge
	5631 Aksjer i AS Vinmonopolet
	5652 Statskog SF – renter og utbytte
	5656 Aksjer under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning
	5680 Statnett SF
	5685 Aksjer i Equinor ASA
	5692 Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank
	5692 Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank
	5693 Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.

HELSE- OG OMSORGSKOMITEEN

Rammeområde 15

(Helse)

I

<i>Utgifter</i>	<i>Inntekter</i>
Kap.	Kap.
	5501 Skatter på formue og inntekt
	5502 Finansskatt
	5507 Skatt og avgift på utvinning av petroleum
	5508 Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen
	5509 Avgift på utslipp av NO _x i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen
	5511 Tollinntekter
	5521 Merverdiavgift
	5526 Avgift på alkohol
	5531 Avgift på tobakkvarer mv.

Utgifter
Kap.

Inntekter
Kap.

		5536	Avgift på motorvogner mv.
		5538	Veibruksavgift på drivstoff
		5541	Avgift på elektrisk kraft
		5542	Avgift på mineralolje mv.
		5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.
		5547	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier
		5548	Miljøavgift på visse klimagasser
		5549	Avgift på utslipp av NO _x
		5550	Miljøavgift på plantevernmidler
		5551	Avgifter knyttet til mineralvirksomhet
		5555	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.
		5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.
		5557	Avgift på sukker mv.
		5559	Avgift på drikkevareemballasje
		5561	Flypassasjeravgift
		5562	Totalisatoravgift
		5565	Dokumentavgift
		5568	Sektoravgifter under Kulturdepartementet
		5570	Sektoravgifter under Kommunal- og moderniseringsdepartementet
		5571	Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdepartementet
		5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet
		5574	Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet
		5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet
		5577	Sektoravgifter under Samferdselsdepartementet
		5578	Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet
		5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet
		5582	Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet
		5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser
		5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser
700	Helse- og omsorgsdepartementet		
701	E-helse, helseregistre mv.	3701	E-helse, helseregistre mv.
702	Beredskap		
703	Internasjonalt samarbeid		
704	Helsearkivet	3704	Helsearkivet
708	Eldreombud		
709	Pasient- og brukerombud		
710	Vaksiner mv.	3710	Vaksiner mv.
712	Bioteknologirådet		
714	Folkehelse	3714	Folkehelse
717	Legemiddeltiltak		
732	Regionale helseforetak	3732	Regionale helseforetak

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
733	Habilitering og rehabilitering		
734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak		
737	Historiske pensjonskostnader		
740	Helsedirektoratet	3740	Helsedirektoratet
741	Norsk pasientskadeerstatning	3741	Norsk pasientskadeerstatning
742	Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten	3742	Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten
744	Direktoratet for e-helse		
745	Folkehelseinstituttet	3745	Folkehelseinstituttet
746	Statens legemiddelverk	3746	Statens legemiddelverk
747	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet	3747	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet
748	Statens helsetilsyn	3748	Statens helsetilsyn
749	Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten		
761	Omsorgstjeneste		
762	Primærhelsetjeneste		
765	Psykisk helse, rus og vold		
769	Utredningsvirksomhet mv.		
770	Tannhelsetjenester		
780	Forskning		
781	Forsøk og utvikling mv.		
783	Personell		
2711	Spesialisthelsetjeneste mv.		
2751	Legemidler mv.		
2752	Refusjon av egenbetaling		
2755	Helsetjenester i kommunene mv.		
2756	Andre helsetjenester		
2790	Andre helsetiltak		

Øvrige romertall

Helse- og omsorgsdepartementet

II	Merinntektsfullmakter
III	Bestillingsfullmakt
IV	Tilsagnsfullmakter
V	Diverse fullmakter
VI	Oppheving av anmodningsvedtak

JUSTISKOMITEEN

Rammeområde 5

(Justis)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
45	Norges institusjon for menneskerettigheter		
61	Høyesterett		
400	Justis- og beredskapsdepartementet	3400	Justis- og beredskapsdepartementet
410	Domstolene	3410	Domstolene
414	Forlikråd og andre domsutgifter		

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
430	Kriminalomsorgen	3430	Kriminalomsorgen
432	Kriminalomsorgens høyskole og utdannings- senter	3432	Kriminalomsorgens høyskole og utdannings- senter
440	Politidirektoratet – politi- og lensmanns- etaten	3440	Politidirektoratet – politi- og lensmanns- etaten
442	Politihøgskolen	3442	Politihøgskolen
444	Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	3444	Politiets sikkerhetstjeneste (PST)
445	Den høyere påtalemyndighet	3445	Den høyere påtalemyndighet
446	Den militære påtalemyndighet		
448	Grensekommisæreren		
451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og bered- skap	3451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og bered- skap
452	Sentral krisehåndtering		
453	Sivil klareringsmyndighet		
454	Redningshelikoptertjenesten	3454	Redningshelikoptertjenesten
455	Redningstjenesten		
457	Nasjonal sikkerhetsmyndighet	3457	Nasjonal sikkerhetsmyndighet
460	Spesialenheten for politisaker		
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
467	Norsk Lovtidend		
468	Kommisjonen for gjenopptakelse av straffe- saker		
469	Vergemålsordningen	3469	Vergemålsordningen
470	Fri rettshjelp	3470	Fri rettshjelp
471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rett- ferdsvederlagsordning		
473	Statens sivilrettsforvaltning	3473	Statens sivilrettsforvaltning
474	Konfliktråd	3474	Konfliktråd
475	Bobehandling		

Øvrige romertall

Justis- og beredskapsdepartementet

II	Merinntektsfullmakter Nr. 1: Alle kapitler med unntak av 490/3490 og kap. 491/3491. Nr. 2
III	Fullmakt til overskridelse
IV	Bestillingsfullmakter
V	Tilsagnsfullmakter Nr. 2
VI	Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i byggeprosjekt
VII	Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter
VIII	Videreføring av bobehandling
IX	Nettobudsjetteringsfullmakter
X	Stortingets rettfærdsvederlagsordning
XI	Avhending av sivilforsvarsanlegg
XIII	Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen
XIV	Oppheving av anmodningsvedtak

KOMMUNAL- OG FORVALTNINGSKOMITEEN**Rammeområde 1****(Statsforvaltning mv.)****I**

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinses- sen		
20	Statsministerens kontor		
21	Statsrådet	3021	Statsrådet
24	Regjeringsadvokaten	3024	Regjeringsadvokaten
502	Tariffavtalte avsetninger		
510	Departementenes sikkerhets- og serviceorga- nisasjon	3510	Departementenes sikkerhets- og serviceorga- nisasjon
525	Fylkesmannsembetene	3525	Fylkesmannsembetene
530	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
531	Eiendommer til kongelige formål		
532	Utvikling av Fornebuområdet		
533	Eiendommer utenfor husleieordningen	3533	Eiendommer utenfor husleieordningen
540	Digitaliseringsdirektoratet	3540	Digitaliseringsdirektoratet
545	Datatilsynet		
546	Personvernemnda		
577	Tilskudd til de politiske partier		
2445	Statsbygg	5445	Statsbygg
		5446	Salg av eiendom, Fornebu

Øvrige romertall*Kommunal- og moderniseringsdepartementet*

II	Merinntektsfullmakter Kap. 510/3510, 525/3525, 533/3533 og 540/3540
VI	Bestillingsfullmakter Nr. 2
VII	Tilsagnsfullmakter Kap. 540
X	Sikringsprosjekt på de kongelige eiendommer
XI	Nettobudsjettering
XIV	Fullmakter til overskridelse
XV	Omdisponeringsfullmakter
XVI	Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter
XVII	Fullmakter som gjelder brukerfinansierte byggeprosjekter
XVIII	Diverse fullmakter
XIX	Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Finansdepartementet

II	Merinntektsfullmakter Nr. 1: Kap. 21/3021
III	Fullmakt til overskridelse

**Rammeområde 6
(Innvandring, regional utvikling og bolig)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
290	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	3291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere
292	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	3292	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere
490	Utlendingsdirektoratet	3490	Utlendingsdirektoratet
491	Utlendingsnemnda		
500	Kommunal- og moderniserings-departementet		
553	Regional- og distriktsutvikling		
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling		
560	Samiske formål		
563	Internasjonalt reindriftssenter	3563	Internasjonalt reindriftssenter
567	Nasjonale minoriteter		
581	Bolig- og bomiljøtiltak		
585	Husleietvistutvalget	3585	Husleietvistutvalget
587	Direktoratet for byggkvalitet	3587	Direktoratet for byggkvalitet
590	Planlegging og byutvikling		
595	Statens kartverk	3595	Statens kartverk
		5312	Husbanken
2412	Husbanken		
		5615	Husbanken

Øvrige romertall

Kunnskapsdepartementet

II Merinntektsfullmakter
Nr.1: Kap. 290/3290

Justis- og beredskapsdepartementet

II Merinntektsfullmakter
Nr. 1: Kapitlene 490/3490 og 491/3491

V Tilsagnsfullmakter
Nr. 1

XII Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

V Samfinansiering

VI Bestillingsfullmakt
Nr. 1

VII Tilsagnsfullmakter
Kapitlene 567, 581 og 590

IX Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

XII Overføring av udisponert beløp

XIII Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen
Nr. 1

II	Merinntektsfullmakter Kap. 500/3500, 554/3554, 563/3563, 585/3585, 587/3587 og 595/3595
IV	Utsatt utgifts- og inntektsføring

Rammeområde 18
(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)

I

<i>Utgifter</i>	<i>Inntekter</i>
Kap.	Kap.
571	Rammetilskudd til kommuner
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner
573	Kommunereform
575	Ressurskrevende tjenester
578	Valgdirektoratet
579	Valgutgifter

KONTROLL- OG KONSTITUSJONSKOMITEEN

Rammeområde 14
(Kontroll og konstitusjon)

I

<i>Utgifter</i>	<i>Inntekter</i>
Kap.	Kap.
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste
51	Riksrevisjonen
	3051
	Riksrevisjonen

NÆRINGSKOMITEEN

Rammeområde 9
(Næring)

I

<i>Utgifter</i>	<i>Inntekter</i>
Kap.	Kap.
900	Nærings- og fiskeridepartementet
902	Justervesenet
903	Norsk akkreditering
904	Brønnøysundregistrene
905	Norges geologiske undersøkelse
906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard
907	Norsk nukleær dekommisjonering
909	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk
910	Sjøfartsdirektoratet
911	Konkurransetilsynet
912	Klagenemndssekretariatet
915	Regelrådet
922	Romvirksomhet
	3900
	Nærings- og fiskeridepartementet
	3902
	Justervesenet
	3903
	Norsk akkreditering
	3904
	Brønnøysundregistrene
	3905
	Norges geologiske undersøkelse
	3906
	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard
	3907
	Norsk nukleær dekommisjonering
	3909
	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk
	3910
	Sjøfartsdirektoratet
	3911
	Konkurransetilsynet
	3912
	Klagenemndssekretariatet

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer		
929	Institutt for energiteknikk		
930	Design og arkitektur Norge		
935	Patentstyret	3935	Patentstyret
936	Klagenemnda for industrielle rettigheter	3936	Klagenemnda for industrielle rettigheter
940	Internasjonaliseringstiltak		
950	Forvaltning av statlig eierskap	3950	Forvaltning av statlig eierskap
1473	Kings Bay AS		
		5325	Innovasjon Norge
		5326	Siva SF
		5329	Eksportkredittordningen
2421	Innovasjon Norge		
2426	Siva SF		
2429	Eksportkredittordningen		
2460	Garantiinstituttet for eksportkreditt	5460	Garantiinstituttet for eksportkreditt
		5612	Renter fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS
		5613	Renter fra Siva SF
		5629	Renter fra eksportkredittordningen

Øvrige romertall

Nærings- og fiskeridepartementet

II	Merinntektsfullmakter Nr. 1: Kapitlene 900/3900, 902/3902, 903/3903, 904/3904, 905/3905, 910/3910, 912/3912 og 935/3935
IV	Fullmakt til å overskride Nr. 1, 2 og 4
V	Tilsagnsfullmakter
VI	Bestillingsfullmakter
VII	Garantifullmakter
VIII	Garantifullmakt og fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning
IX	Dekning av forsikringstilfeller
X	Utlånsfullmakter
XI	Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til miljøtiltak
XII	Fullmakt til å bortfeste
XIII	Fullmakt til å erverve og avhende aksjer og opsjoner
XIV	Endring i statlige eierposter
XV	Salgs- og avviklingsfullmakt GIEK Kredittforsikring AS
XVI	Salgsfullmakt og nettobudsjettering av salgsomkostninger
XVII	Endring av forvalter av statlig kapital i såkornfond

**Rammeområde 10
(Fiskeri)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
917	Fiskeridirektoratet	3917	Fiskeridirektoratet
919	Diverse fiskeriformål		

Øvrige romertall

Nærings- og fiskeridepartementet

II	Merinntektsfullmakter
	Nr. 1: Kap. 917/3917. Nr. 2: Kap. 917/919/5574

**Rammeområde 11
(Landbruk)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1100	Landbruks- og matdepartementet	4100	Landbruks- og matdepartementet
1112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet		
1115	Mattilsynet	4115	Mattilsynet
1136	Kunnskapsutvikling m.m.	4136	Kunnskapsutvikling m.m.
1138	Støtte til organisasjoner m.m.		
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer		
1140	Høstbare viltressurser – forvaltning og tilskudd til viltformål (Viltfondet) m.m.		
1141	Høstbare viltressurser – jegerprøve, tilskudd til organisasjoner m.m.	4141	Høstbare viltressurser
1142	Landbruksdirektoratet	4142	Landbruksdirektoratet
1148	Naturskade – erstatninger		
1149	Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket		
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.
1151	Til gjennomføring av reindrifftsavtalen		
1161	Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn		

Øvrige romertall

Landbruks- og matdepartementet

II	Merinntektsfullmakter
	Nr. 1: Alle kapitler med unntak av kap. 1137. Nr. 2
III	Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein
IV	Tilsagnsfullmakter
	Alle kapitler med unntak av kap. 1137
V	Salg av fast eiendom
VI	Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

TRANSPORT- OG KOMMUNIKASJONSKOMITEEN
Rammeområde 17
(Transport og kommunikasjon)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
541	IT- og ekompolitikk		
542	Internasjonalt samarbeid	3542	Internasjonalt samarbeid
543	Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	3543	Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
1300	Samferdselsdepartementet	4300	Samferdselsdepartementet
1301	Forskning og utvikling mv.		
1310	Flytransport		
1311	Tilskudd til regionale flyplasser		
		4312	Avinor AS
1313	Luftfartstilsynet	4313	Luftfartstilsynet
1314	Statens havarikommisjon for transport		
1320	Statens vegvesen	4320	Statens vegvesen
1321	Nye Veier AS		
		4322	Svinesundsforbindelsen AS
1323	Vegtilsynet		
1330	Særskilte transporttiltak	4330	Særskilte transporttiltak
		4331	Infrastrukturfond
1352	Jernbanedirektoratet	4352	Jernbanedirektoratet
1354	Statens jernbanetilsyn	4354	Statens jernbanetilsyn
1357	Mantena AS		
1360	Kystverket	4360	Kystverket
1362	Senter for oljevern og marint miljø		
1370	Posttjenester		
		5619	Renter av lån til Avinor AS
		5624	Renter av Svinesundsforbindelsen AS

Øvrige romertall

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

XIII Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen
 Nr. 2

Samferdselsdepartementet

II Merinntektsfullmakter
 Nr. 1: Alle unntatt kap. 1361/4361. Nr. 2

III Fullmakt til overskridelse

IV Tilsagnsfullmakter

V Fullmakter til forskuttering

VI Fullmakter til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

VII Fullmakter til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for drifts- og vedlikeholdsarbeider

VIII Fullmakt til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for riksvegferjedriften

IX Fullmakt til å pådra statens forpliktelser for Nye Veier AS

X Fullmakt til å inngå kontrakter om kjøp av persontransport med tog

XI Salg og bortfeste av fast eiendom

XII Restverdisikring for eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell

- XIII Opprettelse av post uten bevilgning
 XIV Fullmakt til å fjerne rushtidsavgift på Nord-Jæren
 XV Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen
 XVI Oppheving av anmodningsvedtak

UTDANNINGS- OG FORSKNINGSKOMITEEN

Rammeområde 16 (Utdanning og forskning)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
200	Kunnskapsdepartementet		
201	Analyse og kunnskapsgrunnlag		
220	Utdanningsdirektoratet	3220	Utdanningsdirektoratet
221	Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene		
222	Statlige skoler og fjernundervisningstjenester	3222	Statlige skoler og fjernundervisningstjenester
225	Tiltak i grunnsopplæringen	3225	Tiltak i grunnsopplæringen
226	Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen		
227	Tilskudd til særskilte skoler		
228	Tilskudd til frittstående skoler mv.		
230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem	3230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem
231	Barnehager		
240	Fagskoler		
241	Felles tiltak for fagskoler		
242	Norges grønne fagskole – Veia	3242	Norges grønne fagskole – Veia
251	22. juli-senteret		
253	Folkehøyskoler		
254	Studieforbund mv.		
255	Tilskudd til freds- og menneskerettighets-sentre		
256	Kompetanse Norge	3256	Kompetanse Norge
257	Kompetansepluss		
258	Tiltak for livslang læring		
260	Universiteter og høyskoler		
270	Studentvelferd		
271	Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen	3271	Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
272	Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning		
273	Unit – Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning		
274	Universitetssenteret på Svalbard		
275	Tiltak for høyere utdanning og forskning	3275	Tiltak for høyere utdanning og forskning
284	De nasjonale forskningsetiske komiteene		
285	Norges forskningsråd		
286	Regionale forskningsfond		
287	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter		
288	Internasjonale samarbeidstiltak	3288	Internasjonale samarbeidstiltak
289	Vitenskapelige priser		

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
920	Norges forskningsråd		
923	Havforskningsinstituttet	3923	Havforskningsinstituttet
926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy	3926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy
928	Annen marin forskning og utvikling		
1137	Forskning og innovasjon		
		5310	Statens lånekasse for utdanning
2410	Statens lånekasse for utdanning		
		5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning

Øvrige romertall

Kunnskapsdepartementet

II	Merinntektsfullmakter Alle unntatt kap. 290/3290
III	Tilsagnsfullmakter
IV	Diverse fullmakter

Nærings- og fiskeridepartementet

II	Merinntektsfullmakter Nr. 1: Kap. 923/3923 og 926/3926. Nr. 2: Kap. 923/5574
----	---

Landbruks- og matdepartementet

II	Merinntektsfullmakter Nr. 1: Kap. 1137/5576
IV	Tilsagnsfullmakter Kap. 1137

UTENRIKS- OG FORSVARSKOMITEEN

Rammeområde 4

(Utenriks)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
100	Utenriksdepartementet	3100	Utenriksdepartementet
103	Regjeringens representasjon		
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
115	Næringsfremme, kultur og informasjon		
116	Internasjonale organisasjoner		
117	EØS-finansieringsordningene		
118	Utenrikspolitiske satsinger		
140	Utenriksdepartementet		
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)		
144	Norsk senter for utvekslingssamarbeid (Norec)		
150	Humanitær bistand		
151	Fred, sikkerhet og globalt samarbeid		
152	Menneskerettigheter		
159	Regionbevilgninger		
160	Helse		

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
161	Utdanning, forskning og faglig samarbeid		
162	Næringsutvikling, landbruk og fornybar - energi		
163	Klima, miljø og hav		
164	Likestilling		
170	Sivilt samfunn		
171	FNs utviklingsarbeid		
172	Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette		
179	Flyktningtiltak i Norge		
480	Svalbardbudsjettet		
1361	Samfunnet Jan Mayen	4361	Samfunnet Jan Mayen

Øvrige romertall

Utenriksdepartementet

II	Merinntektsfullmakter
III	Fullmakt til overskridelse Nr. 4
IV	Valutatap (disagio) / Valutagevinst (agio)
V	Bruk av opptjente rentemidler
VI	Tilsagnsfullmakter
VII	Dekning av forsikringstilfelle
VIII	Toårige budsjettvedtak
IX	Ettergivelse av fordringer
X	Utbetaling av tilskudd
XI	Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev
XII	Deltakelse i kapitaløkninger i internasjonale banker og fond
XIII	Det internasjonale gjeldsletteinitiativet (MDRI)

Samferdselsdepartementet

II	Merinntektsfullmakter Nr. 1: Kap. 1361/4361
----	--

Rammeområde 8

(Forsvar)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret		
1700	Forsvarsdepartementet	4700	Forsvarsdepartementet
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg
1716	Forsvarets forskningsinstitutt		
1720	Felleskapasiteter i Forsvaret	4720	Felleskapasiteter i Forsvaret
1731	Hæren	4731	Hæren
1732	Sjøforsvaret	4732	Sjøforsvaret
1733	Luftforsvaret	4733	Luftforsvaret
1734	Heimevernet	4734	Heimevernet

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1735	Etterretningstjenesten		
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	4760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold
1761	Nye kampfly med baseløsning		
1790	Kystvakten	4790	Kystvakten
1791	Redningshelikoptertjenesten	4791	Redningshelikoptertjenesten
1792	Norske styrker i utlandet	4792	Norske styrker i utlandet
		4799	Militære bøter

Øvrige romertall

Forsvarsdepartementet

II	Merinntektsfullmakter
III	Bestillingsfullmakter
IV	Tilsagnsfullmakt
V	Nettobudsjettering av salgsomkostninger
VI	Personell
VII	Investeringsfullmakter
VIII	Fullmakter vedrørende fast eiendom
IX	Tidspunkt for belastning av utgiftsbevilgninger
X	Kjøp/innløsning av boliger med fellesgjeld
XI	Hovemoen leir
XII	Oppheving av anmodningsvedtak

B.

Kap. 2800/5800 Statens pensjonsfond utland, kap. 5999 Statslånemidler, statsbudsjettets 90–99-poster, forslag til vedtak II og III under Andre fullmakter, III nr. 1, nr. 2 og nr. 3 under Utenriksdepartementet, III og VIII under Kommunal- og moderniseringsdepartementet, III og IV nr. 3 og nr. 5 under Nærings- og fiskeridepartementet og IV nr. 2 under Olje- og energidepartementet behandles av finanskomiteen utenfor rammeområdene.

C.

Prop. 1 LS (2019–2020) Skatter, avgifter og toll 2020 behandles av finanskomiteen, jf. rammeområde 21, med unntak av forslag til vedtak om inntekter ved tildelelse av tillatelser (kap. 5309, post 29) som behandles under rammeområde 19.

D.

Utenriks- og forsvarskomiteen avgir innstilling om svalbardbudsjettet.

V o t e r i n g :

Presidentskapets innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2, debattert 15. oktober 2019

Innstilling fra Stortingets presidentskap om valg av nytt varamedlem til styret for Domstoladministrasjonen (Innst. 18 S (2019–2020))

Presidentskapet hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Som nytt varamedlem til styret for Domstoladministrasjonen velges for den inneværende valgperioden frem til 31. juli 2021: Ingebrigt S. Sørfonn, Fitjar.

V o t e r i n g :

Presidentskapets innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3, debattert 15. oktober 2019

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Nordisk råd (Innst. 19 S (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Som medlemmer og varamedlemmer til Nordisk råd velges for ett år:

Medlemmer:

1. Martin Kolberg
2. Ruth Grung
3. Jorodd Asphjell
4. Stein Erik Lauvås
5. Ingalill Olsen
6. Nina Sandberg
7. Michael Tetzschner
8. Bente Stein Mathisen
9. Norunn Tveiten Benestad
10. Marianne Synnes Emblemsvåg
11. Nils Aage Jegstad
12. Solveig Sundbø Abrahamsen
13. Helge André Njåstad
14. Solveig Horne
15. Erlend Wiborg
16. Heidi Greni
17. Willfred Nordlund
18. Freddy André Øvstegård
19. Ketil Kjenseth
20. Torhild Bransdal

Varamedlemmer:

For nr. 1–6:

1. Øystein Langholm Hansen
2. Tuva Moflag
3. Masud Gharahkhani
4. Jette F. Christensen
5. Tellef Inge Mørland
6. Siri Gåsemyr Staalesen

For nr. 7–12:

7. Trond Helleland
8. Svein Harberg
9. Marianne Haukland
10. Liv Kari Eskeland
11. Vetle Wang Soleim
12. Olemic Thommesen

For nr. 13–15:

13. Himanshu Gulati
14. Gisle Meininger Saudland
15. Tor André Johnsen

For nr. 16–17:

16. Ole André Myhrvold
17. Åslaug Sem-Jacobsen

For nr. 18:

Solfrid Lerbrekk

For nr. 19:

Grunde Almeland

For nr. 20:

Tore Storehaug

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 5 [10:04:09]

Referat

1. (11) Den Norske Nobelkomité meddeler at Nobels fredspris for 2019 er tildelt Etiopias statsminister Abiy Ahmed Ali.
2. (12) Saker som Stortinget ikke har behandlet i sesjonen 2018–2019 (Dokument 11 (2018–2019))
Enst.: Nr. 1 og 2 vedlegges protokollen.
3. (13) Regulering av pensjoner i 2019 og pensjonisters inntektsforhold (Meld. St. 4 (2019–2020))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
4. (14) Endringer i passloven (passgebyr) (Prop. 3 L (2019–2020))
5. (15) Endringer i straffeprosessloven og politiregisterloven mv. (behandling av overskuddsinformasjon fra kommunikasjonskontroll mv.) (Prop. 4 L (2019–2020))
Enst.: Nr. 4 og 5 sendes justiskomiteen.
6. (16) Midlertidig lov om ansettelse i stillinger med regionale integreringsoppgaver (Prop. 2 L (2019–2020))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
7. (17) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2018 (Dokument 1 (2019–2020))
8. (18) Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner som er behandlet av Stortinget (Dokument 3:1 (2019–2020))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Presidenten: Stortinget er da klare til å gå videre på dagsordenen.

Sak nr. 4 [10:04:37]

Interpellasjon fra representanten Masud Gharahkhani til utenriksministeren:

«Ifølge UNHCR er det over 68 millioner mennesker på flukt i verden i dag. 85 pst. av dem oppholder seg i utviklingsland og nærrområder til konfliktene. Ingen kan

underslå at den viktigste innsatsen vi kan gjøre dersom vi faktisk vil gi flere flyktninger et verdig liv, er å stille opp for disse landene. Det handler om tak over hodet, mat, vann, helse og utdanning, men også prosjekter som gir flyktninger muligheten til arbeid, og det å kunne forsørge seg selv og sine familier. Det handler om å gi hundretusenvis av mennesker håp for fremtiden. Disse landene ber om mer hjelp fra land som Norge. Kollapser de, kollapser de mest stabile landene i en region med altfor mange konflikter. Det betyr katastrofe for verden, men også for millioner av flyktninger.

Hva gjør regjeringen, og hvilke initiativ vil de ta for at vi i større grad enn i dag stiller opp for mottakerlandene?»

Masud Gharahkhani (A) [10:05:52]: I 2015 startet den siste migrasjonskrisen, da hele Europa, inkludert oss i Norge, fikk flyktningproblematikken på nært hold. Bare fra den østlige ruten over Middelhavet, altså fra Tyrkia til Hellas, økte antallet som kom, fra 85 000 mennesker til 885 000 mennesker på bare ett år. Europa og verden var ikke forberedt. Norge var ikke forberedt.

De som tror at verdens flyktningproblematikk er over, må tenke seg om. Antallet mennesker på flukt øker – det er over 70 millioner i verden, og 29,4 millioner er av FN anerkjent som flyktninger. Det som nå skjer i Nord-Syria, gjør oss alle urolige. Den sikkerhetspolitiske situasjonen er alvorlig. Syria har dessverre blitt en smeltedigel der hele verdens maktkamp blir tatt ut. De som lider, er det syriske folk, uavhengig av etnisitet. Situasjonen i Nord-Syria og Tyrkia viser også at flyktningproblematikken fortsatt er reell. En president truer Europa med 3,6 millioner syrere – det er den verdenen vi lever i.

Jeg har ikke tenkt å gjøre denne interpellasjonen til en sikkerhetspolitisk debatt som følge av den siste tids utvikling. Formålet med denne interpellasjonen, som ble levert for flere måneder siden, er at vi må forstå den tiden vi er inne i. Det handler om vårt felles internasjonale ansvar for mennesker på flukt, men også om Europas og Norges interesser. Det handler om å få på plass en helhetlig flyktningpolitikk. Det handler om hvordan vi bruker ressursene slik at vi har den beste flyktningpolitikken.

Nesten 90 pst. av flyktningene i verden bor i nærområdene til de konfliktene de har flyktet fra, i mottakerland. Det er i disse landene det store flertallet kommer til å bo. Kommunal- og forvaltningskomiteen har i år besøkt Jordan og Libanon. Vi kan snakke om flyktningkrisen i Europa, men det er jo i disse landene den faktiske krisen er. Libanon og Jordan har tatt imot over 2 millioner syriske flyktninger, Tyrkia 3,6 millioner syriske flyktninger. Uavhengig av debatten her hjemme

om hvor mange vi skal ta imot, kan ingen underslå følgende realitet: Den viktigste innsatsen vi kan gjøre dersom vi vil gi flere flyktninger et verdig liv, er å stille opp for disse landene.

Det er heller ikke slik at alle vil til Europa. Mange vil tilbake igjen til hjemlandet; mange vil være i nærområdene. Under besøket i Libanon besøkte vi Bekaadalen – små telt, mangel på sanitæranlegg, oversvømmelse og gjørme overalt. Her fikk vi komme inn hos en familie med mor og tre barn. Faren var blitt drept i krigen i Syria. De hadde fått muligheten til å bli kvoteflyktninger, men takket nei i begynnelsen. Deres drøm var å reise tilbake. Det er tøft å leve i Bekaadalen, og det var tydelig at den eldste sønnen måtte jobbe for å hjelpe mor i stedet for å ta utdanning.

Det handler om tak over hodet, mat, vann, helse og utdanning – ja, på mange måter nødhjelp. Jeg vet at Norge historisk har bidratt der. Men vi er også nødt til å tenke større. Vi må aktivt søke prosjekter som gir flyktninger muligheten til arbeid, til å kunne forsørge seg selv og sin familie. Det handler om å gi hundretusenvis av flyktninger håp for fremtiden.

Disse landene trenger hjelp. Vi snakker om land med store økonomiske utfordringer og lite naturressurser, og de ber om hjelp fra land som Norge. Kollapser de, kollapser de mest stabile landene i en region med altfor mange konflikter fra før. Det betyr katastrofe for verden og også for millioner av flyktninger. Hele Europa ble rystet av en migrasjonsbølge som kom som følge av at stabile land kollapset. Vi så alle i 2015 at den asyl- og flyktningpolitikken både Europa og Norge har, ikke er bærekraftig eller rettferdig: dødsveien over Middelhavet, verdens dødeligste grenseovergang og mange land som brukte store økonomiske ressurser på å returnere dem som ikke hadde reelt behov for beskyttelse, på bekostning av hjelp til de reelle flyktningene i verden.

Det betyr at flyktningpolitikken også er bistands- og utviklingsarbeid, langsiktig arbeid, det å skape jobber og å gi flyktninger muligheten til arbeid i mottakerland. Det betyr at flyktningpolitikken også må få større oppmerksomhet i utviklingsarbeidet. Det handler ikke om å kjøpe seg ut, det handler om å se realitetene og faktisk ville hjelpe flest mulige flyktninger i verden. Da må noen land vise vei.

Trygve Bratteli lanserte i sin tid anstendighetsmålet, og jeg er stolt av å tilhøre et parti som har stått i spissen for at Norge skal være en humanitær stormakt. Norge kan vise vei. Skal det være mulig, må det være forpliktende. Det er ikke vanskelig å forstå at mottakerland som selv har store økonomiske utfordringer og sliter med arbeidsledighet, ikke automatisk åpner opp lokalt arbeidsmarked. Men dersom de vet at vi stiller opp med ressurser til både det enkelte land, innbyggerne og flykt-

ningene, vil det være mulig. Det handler om å bidra til økonomisk vekst i disse landene og sørge for lokale arbeidsplasser både for deres egne innbyggere og for flyktningene de huser.

Derfor er mitt spørsmål til statsråden: Hva gjør regjeringen, og hvilke initiativ vil den ta for at vi i større grad enn i dag skal stille opp for mottakerlandene?

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide [10:12:08]: Jeg vil takke representanten Gharahkhani for en god og betimelig interpellasjon. I og med at Stortinget utsatte behandlingen av den fra vårsesjonen til høstsesjonen, har vi også fått oppdaterte tall fra UNHCR. Det er ikke hyggelig lesning.

Globalt er det nå totalt 70,8 millioner som er fordrevet fra sine hjem. 25,9 millioner av dem er flyktninger som har flyktet over landegrenser, 3,5 millioner er asylsøkere, og 41,3 millioner er internt fordrevne i eget land.

Det er viktig å fremme beskyttelse og varige løsninger også for internt fordrevne. Norge har en ledende rolle i FN på dette området, og nå har vi, ved hjelp av 56 andre land, initiert et høynivåpanel for internt fordrevne, og det vil i løpet av den nærmeste framtid oppnevnes av FNs generalsekretær.

Hvis vi ser på tallene, oppholder 84 pst. av verdens flyktninger seg i dag i utviklingsland. 80 pst. er i naboland. Mer enn to tredjedeler, 67 pst., av verdens flyktninger kommer fra fem land – Syria, Afghanistan, Sør-Sudan, Myanmar og Somalia.

Representanten Gharahkhani spør: Hva gjør Norge, og hvilke initiativ tar vi? La meg trekke fram fire innsatsområder.

For det første: Vi gjennomfører den nye humanitære strategien som regjeringa la på plass i fjor høst. Der har helhetlig håndtering av flyktnings situasjoner høy prioritet. En helhetlig innsats på dette området betyr bl.a. at vi bidrar til beskyttelse og humanitær assistanse for både flyktningene og befolkningen i de ofte veldig fattige vertssamfunnene som flyktningene kommer til. Det kan f.eks. være tiltak som beskytter mot seksualisert og kjønnsbasert vold og beskyttelse mot landminer og andre eksplosiver, som er to sentrale satsinger fra norsk side. Det kan også være tiltak som dekker grunnleggende humanitære behov, som tilgang på vann, mat, husly og helsetjenester.

En helhetlig flyktningrespons betyr også at vi, der det er mulig, bidrar til et samspill mellom humanitær innsats og mer langsiktig støtte til utvikling. Ikke minst har utdanning en viktig prioritet i den sammenheng. Da vi i 2016 annonserte at Norge ville bidra med 10 mrd. kr fordelt på fire år til den internasjonale responsen på Syria-krisen, satte vi tilgang til utdanning for flyktninger i regionen høyt på dagsordenen. Vi har satt av 15 pst. av

dette beløpet til utdanning, og det er, så vidt jeg vet, høyere enn det noe annet land har gjort i sin respons. Ved utgangen av året har vi innfridd løftet om 10 mrd. kr. Det norske lederskapet på utdanning har vedvart, og det skal videreføres. Støtte til vertslandene Libanon og Jordan er viktig i så måte, og jeg kommer tilbake til det.

I langvarige kriser, som f.eks. Syria-krisen, støtter vi også sysselsettingstiltak. Sysselsetting av flyktninger i Syrias naboland har vært et sentralt tema i de internasjonale Syria-konferansene de siste årene, der Norge har vært medarrangør av flere. Det har også vært viktig i dialogen med vertslandets myndigheter om bl.a. arbeidstilatelser.

Flyktningrespons er en helt sentral del av Norges humanitære budsjett, og det budsjettet har regjeringa nå økt til 5,5 mrd. kr. Det er en økning på 68 pst. siden 2013, og det forteller noe om at de humanitære behovene i verden dessverre bare øker. Flyktningrespons gjelder ikke bare i Syrias naboland, men også i nærliggende land til andre store humanitære kriser som har tvunget mennesker på flukt, f.eks. krisen i Sør-Sudan og for rohingyaene som flykter til Bangladesh.

FNs høykommisær for flyktninger er heldigvis en viktig humanitær partner på dette området, og UNHCR leder det internasjonale arbeidet med å beskytte og søke varige løsninger for flyktninger i form av retur, gjenbosetting eller integrering. Norge støtter her den globale flyktningplattformen som ble vedtatt av FNs generalforsamling i fjor. Den anerkjenner vertslandenes store innsats for flyktninger og deres behov for støtte til å håndtere store flyktningbefolkninger og samtidig lykkes i arbeidet med å nå bærekraftsmålene.

Vi er en stor giver til UNHCR. Vi gir 380 mill. kr i kjernestøtte i år, og det samme er foreslått for neste års budsjett. I tillegg kommer den øremerkede støtten i ulike lands situasjoner. Totalt støttet vi UNHCR i 2018 med 786 mill. kr.

Flyktninghjelpen er en annen stor partner på dette området, og også mange av de andre humanitære organisasjonene vi støtter, jobber med å beskytte og bistå dem som er fordrevne i eget land eller over landegrensen, og den lokalbefolkningen som tar imot dem.

For det andre: Norge bidrar med stabiliseringsmidler for å støtte opp om lokale og nasjonale myndigheter i sårbare land som er vertskap for store flyktningbefolkninger. Regjeringa har i budsjettet foreslått å bevilge over 835 mill. kr til stabilisering av land i krise og konflikt. Det er en økning på nesten 130 mill. kr sammenliknet med i fjor og er i tråd med en av hovedprioriteringene i regjeringas strategiske rammeverk for norsk innsats i sårbare stater og regioner. Støtten over denne posten går til tiltak som skal fremme stabilitet, forebygge kon-

flikt, redusere sårbarhet og bygge lokal motstandskraft. I tillegg går deler av støtten til å motvirke migrasjonsdrivende forhold.

Regjeringa lanserte i 2017 et strategisk rammeverk for norsk innsats i sårbare stater og regioner, og målet er å bidra til at stater og regioner er i stand til å ivareta egen sikkerhet og egen utvikling. To konkrete eksempler på vår satsing i sårbare stater er lanseringen av en egen strategi for norsk innsats i Sahel, og at det i 2018 ble vedtatt en egen partnerlandssatsing, der en av partnerlandskategoriene er partnere for stabilisering og konflikthforebygging. Der er Afghanistan, Palestina, Mali, Niger, Somalia og Sør-Sudan eksempler.

Innen 2030 vil, ifølge Verdensbankens framskrivninger, halvparten av verdens fattigste bo i sårbare stater og regioner. De kjennetegnes ofte av svake statsinstitusjoner, utstrakt diskriminering og marginalisering av befolkningsgrupper, overgrep fra både statlige og ikke-statlige aktører og manglende rettsvern for befolkningen. Det kan være aktører, både regionale og lokale, som motarbeider stabilitet – på grunn av enten korrupsjon eller kriminalitet. Bedre styresett og respekt for menneskerettigheter forebygger konflikt og er viktig for langsiktig stabilitet, men det tar tid å få på plass. Grenseoverskridende trusler som organisert kriminalitet og voldelig ekstremisme utnytter mangelen på territoriell kontroll, undergraver forsøk på å bygge rettsstat og forsterker korrupsjon. Sivilbefolkningen rammes hardest.

Økningen på posten i år vil i all hovedsak gå til syriske flyktninger og deres vertsamfunn i Libanon og Jordan. Satsingen skal bidra til å imøtekomme behovet for en mer langsiktig støtte. Støtten vil gradvis dreies fra humanitær bistand til stabiliseringsstøtte og vil styrke de libanesiske og jordanske myndighetenes kapasitet til å håndtere den langvarige tilstedeværelsen av syriske flyktninger. Regjeringa fortsetter også å prioritere tiltak som styrker stabiliseringen i Irak i områder som tidligere var underlagt IS. Det gjøres for at flere internflyktninger etter hvert skal kunne returnere, og det er for å hindre at IS gjenvinner fotfeste.

Et tredje område er Norges deltakelse i det internasjonale samarbeidet for å håndtere de globale utfordringene knyttet til migrasjon. Det store antallet flyktninger og migranter som reiste over Middelhavet til Europa i 2015, var bakgrunnen for at EU opprettet et flegiverfond for stabilitet og tiltak mot irregulær migrasjon i Afrika – EUTF. Det skjedde på Valletta-toppmøtet med europeiske og afrikanske land, der også statsministeren deltok. Siden flegiverfondet ble opprettet, har Norge bidratt med 200 mill. kr. Her samarbeider vi tett med øvrige europeiske land om å redusere de underliggende årsakene til migrasjon, som klimaendringer, fattigdom, dårlig styresett og mangel på inntektsgivende arbeid.

Jobbskaping, yrkesopplæring og tiltak for å forebygge og stabilisere konflikt er blant de viktigste prioriteringene i fondet. Tiltak som styrker afrikanske lands egen evne til å håndtere migrasjon og flyktninger, er også prioritert, og fondet har bidratt til økt samarbeid med opprinnelses- og transitland om håndtering av migrasjons- og flyktningkrisene. Midlene fordeles på Sahel og Tsjadsjøregionen, Nord-Afrika og Afrikas horn. Regjeringa ønsker at Norge skal fortsette å bidra dersom det blir en videreføring av denne typen fond etter utfasingen i 2020. I den forbindelse vil jeg også framheve at vi gir kjerne- støtte til IOM, Den internasjonale organisasjonen for migrasjon.

Til slutt vil jeg mer generelt framheve regjeringas utviklingspolitikk og arbeidet med å nå bærekraftsmålene som et fjerde innsatsområde. Det har stor betydning for utviklingsland som huser mange flyktninger. Og igjen vil jeg nevne utdanning. Med bærekraftsmålene har vi forpliktet oss til å sikre tilgang til utdanning av god kvalitet for alle. Dette gjelder naturligvis også barn og unge som er på flukt. Halvparten av verdens flyktninger er under 18 år, og for barn på flukt kan skolegang gi beskyttelse, kunnskap og håp om en bedre framtid.

Regjeringa trapper i år opp støtten til fondet for utdanning i kriser, Education Cannot Wait, betydelig. Over fire år vil vi bidra med 0,5 mrd. kr til dette fondet, som Norge var blant initiativtakerne til. Education Cannot Wait har så langt bidratt med utdanning til mer enn 1,4 millioner barn og unge, og mange av dem er flyktninger og internt fordrevne.

Masud Gharahkhani (A) [10:22:21]: Jeg vil takke for svaret og for utenriksministerens engasjement – jeg ser at det er oppriktig.

Arbeiderpartiet er jo det eneste partiet som faktisk har gått igjennom Norges asyl- og flyktningpolitikk, og jeg mener at den politikken også gjør at Norge er rustet til å kunne håndtere nye migrasjons- og flyktningstrømmer som vil komme. Dessverre lever vi i en verden hvor vi ser at forandringer kommer ganske raskt, og derfor bygger vår politikk på to viktige fundamenter. Det ene er at det viktigste vi må gjøre, er å stille opp for mottakerland og i nærområdene, og at det er arbeidslinjen som skal gjelde. Det andre gjelder færre asylanter ved grensen og det å avlaste mottakerland ved å ta imot noen kvoteflyktninger. Det er mulig å ta noen radikale grep her hjemme, men dersom vi skal lykkes i det store og hele, trenger vi mer internasjonalt samarbeid – derfor denne interpellasjonen.

Det som bekymrer meg, er om vi faktisk har en regjering som drar i samme retning. Jeg tror at det i flyktningpolitikken mer enn mange på andre områder trengs mest mulig tverrpolitisk enighet. Mens Arbeider-

partiet har vært opptatt av å få på plass en solidaritetspott som er forpliktende overfor mottakerland, med en innretning og med innspill og kontakt med den anerkjente ekspertten Collier, som jobbet med the Jordan Compact, som har sørget for at hundretusenvis av syrere har fått arbeidstillatelse i Jordan, ser vi dessverre at regjeringen krangler stort om alt mulig i flyktningpolitikken. Det toppet seg da Fremskrittspartiet mente de hadde fått gjennomslag for krav om returavtaler i bistandspolitikken, noe utviklingsministeren minuttet etterpå avviste, og vi inngår jo ikke internasjonalt samarbeid med å true andre land. Skal vi lykkes med å hjelpe flere, ha kontroll ved grensen og gjøre flyktningpolitikken mer rettferdig, er vi avhengige av internasjonale avtaler basert på tillit og ønske om å bidra. Da må alle dra i samme retning. Vi trenger da en proaktiv regjering som jobber med våre nordiske venner, felles innsats for mottakerland der arbeidslinjen står i spissen, og med Europa og transittlandene for at de skal være forberedt på å håndtere nye tilstrømninger som kan komme. Det som også bekymrer meg, er: Det er mye bra som gjøres, som også utenriksministeren har vært inne på, men når jeg snakker med de utviklingsaktørene som jobber med jobbskaping, næringsvekst, økonomisk vekst, sier de at dette er et av tidenes svakeste utviklingsbistandsbudsjetter, for det kuttes nettopp i de prosjektene som skal sørge for å skape lokale arbeidsplasser, som er viktig for innbyggerne i de områdene, viktig for flyktningene som bor der, og viktig også med tanke på å hindre nye migrasjonstilstrømninger som kan komme.

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide [10:25:11]:

Mot slutten av andre runde her var vi over på noe som egentlig ikke var en del av interpellasjonen, men jeg skal likevel gi noen innspill til det.

For det første har representanten Gharahkhani helt rett i at forandringene kommer raskt. Jeg tror vi må være forberedt på at slik som den humanitære situasjonen ser ut mange steder i verden nå, vil vi kunne oppleve nye strømmer av migranter, både fordi de politiske og de humanitære forholdene endrer seg raskt og i negativ retning, og fordi vi i stadig sterkere grad også ser at bl.a. klimaendringer er en viktig driver for både konflikt og migrasjon.

Det er helt avgjørende å stille opp for mottakerland, og det gjør også Norge. Det er derfor vi har den sterke innsatsen vi har når det gjelder humanitær innsats – et budsjett som altså er økt med 68 pst. siden 2013 – og det er også derfor vi øker så klart budsjettene våre til særlig sårbare stater og regioner, som jo er midt i det å håndtere store flyktningbefolkninger.

Men vi kan ikke være fornøyd med bare å jobbe der; vi er også nødt til å jobbe normativt, særlig når det gjel-

der internt fordrevne, som er den største andelen av dem som er på flukt. De krysser aldri landegrenser, men det er også en av årsakene til at de mangler mange av de rettighetene som flyktninger har. Det er en utfordring vi er nødt til å håndtere i samarbeid med andre land, som gjør at også denne gruppen flyktninger kan få en bedre tilværelse.

Regjeringa har vært veldig tydelig på behovet for felleseuropeiske løsninger og samarbeid. Det er også derfor vi har deltatt aktivt i alle fora der vi enten har vært invitert eller allerede har en plass, for å kunne finne felleseuropeiske løsninger på migrasjonsutfordringen. Den er for kompleks og for stor til at noe europeisk land – eller noe annet land, for den del – kan løse den alene. Samtidig må vi være klar over at veldig mye av migrasjonen i verden går til de umiddelbare nabolandene, som også har behov for stabilisering, og som også har behov for å kunne håndtere en stor flyktningbefolkning.

Det å fokusere på bl.a. jobbskaping og økonomisk utvikling er en kjerne i den norske utviklingspolitikken. Det er gjennomgående et hensyn vi tar og skal ta, at det å drive næringsutvikling og jobbskaping er en viktig hjelp til selvhjelp for mange land, og det er også et ganske avgjørende poeng for å kunne ta imot flyktninger fra nabolandene. Det at det er mange land som i ulike store eller mindre situasjoner har åpnet sine grenser for flyktninger fra sine naboland, er noe som også fortjener oppmerksomhet fra vår side, og det er også derfor det er en stor prioritet for regjeringen å støtte land og regioner der flyktningstrømmene er store, og der vi på ulike måter sammen med andre kan bidra.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [10:28:50]: Det er avgjørende å gi flere flyktninger et verdig liv. Som representanten Gharahkhani skriver i interpellasjonen, handler det om tak over hodet, mat, vann, helse og utdanning for de mest sårbare blant oss, men også prosjekter som gir flyktninger mulighet til arbeid – det å kunne forsørge seg selv og sine familier. Det handler om å gi mennesker håp for framtiden.

Landene som har enorme flyktningleirer, ber om mer hjelp fra land som Norge. Kollapser de, kollapser de mest stabile landene i en region med altfor mange konflikter. Det betyr katastrofe for verden og for millioner av flyktninger.

I februar var kommunalkomiteen på reise i Midtøsten. Reisen gjorde inntrykk, mange av oss satt igjen med voldsomme inntrykk og følelser som maktesløshet – hvordan kan vi hjelpe millioner på flukt uten håp om en framtid for seg og sine? Reisen gjorde også inntrykk på Fremskrittspartiet og representanten Kari Kjønaas Kjos. Hun foreslo i media i etterkant av reisen å gjøre det lettere for flyktninger i Libanon å vende tilbake til hjem-

landet Syria ved å gi dem startkapital. Hun foreslo i media å ta penger fra bistandsbudsjettet for å finansiere tiltaket, og hun sa:

«I dag bruker vi mye bistandsmidler på å holde menneskene i flyktningleire i live. I stedet kunne vi brukt mer penger på å ta dem tilbake til hjemlandet.»

Hvor ble dette tiltaket av? Fremskrittspartiet skryter av at de leder an i regjeringens politikktutvikling på dette feltet. Jeg lurer jammen på om de får gjennomslag for egne forslag i regjeringen.

Karin Andersen (SV) [10:30:48]: Jeg vil takke interpellanten for muligheten til å diskutere dette viktige og store spørsmålet. Det er også på tide at vi begynner å diskutere flyktninger, både den humanitære situasjonen, som er akutt for mange som er i flyktningleirer, noe som er sjølsagt når man er på flukt, og også hvordan Norge vurderer de sikkerhetspolitiske utfordringene knyttet til at nærområder og fattige land får en så stor byrde som de faktisk får i dag. Det diskuterer vi veldig lite.

Det diskuterer vi også veldig lite når vi diskuterer vår egen returpolitikk, f.eks. innenfor Schengen, når Norge returnerer asylsøkere til Hellas, som åpenbart er på knærne økonomisk, og der situasjonen for flyktningene i flyktningleirene i Hellas – i Europa – er kritisk, både humanitært og når det gjelder sikkerheten i leirene og forholdene rundt. Det er heller ikke sikkert at det er det beste for Afghanistan at Norge returnerer flest mulig ufrivillig dit, når landet er i krise.

Komiteen var i Libanon og Jordan i vinter, har flere nevnt. Situasjonen der er prekær, ikke bare for syrerne, men også for palestinerne. I generasjoner har de vært flyktninger i Jordan og i Libanon, med de store belastningene det er på nabolandene. Jeg undrer meg av og til litt over den norske debatten når vi så åpenbart i 2015 ikke var budd på det forholdsvis begrensede antallet som kom til Norge da, når vi ser hva slags byrder vi legger på land, og tydeligvis også mener at de skal ta imot enda flere enn det de gjør i dag. Det er ikke spesielt lettere i Libanon eller i Jordan å forklare befolkningen hvorfor man f.eks. skal gi arbeidstillatelse til flyktninger når egen befolkning er arbeidsløs. Vi må forstå at konflikten er store der også.

Den blandingen av bistandsmidler og bistandshjelp og returavtaler som den norske regjeringen holder på med – for det gjør de, det står det også i dette budsjettet – mener SV vi må slutte med, også fordi vi gir bistand til land som utenriksministeren helt korrekt viste til, mangler intern sikkerhet sjøl, mangler rettssikkerhet og mangler beskyttelse av de menneskene vi returnerer. Det er jo derfor vi gir dem bistand, og da kan vi ikke ta

dem som gissel for den politikken at de må ta imot mennesker som vi returnerer til dem. Da kan vi jo nettopp undergrave den sikkerheten disse avtalene er bygd på.

Utenriksministeren nevnte også UNHCR, som er FNs organisasjon, der vi sammen skal forsøke å løse disse problemene. Her er vi helt avhengig av at alle land samarbeider. Da er det første Norge bør gjøre, å respektere det FN og UNHCR sier til oss. Og det de sier til oss, er klar tale: Gi mer hjelp i nærområdene. – Det er vel kanskje på det området regjeringen leverer best. Det andre er: Ta imot flere kvoteflyktninger.

Realiteten i leirene er at mange mennesker mangler helt grunnleggende sikkerhet. Det kan være konvertitter, det kan være homofile, det kan være kvinner, og det kan være politiske flyktninger. Det er null sikkerhet i leirene, og man er helt avhengig av å ta disse ut, både for belastningen i nærområdene og for den reelle sikkerhetssituasjonen for dem det gjelder. Der kunne Norge gjort mer. Vi kunne i det minste tatt imot de 5 000 som UNHCR har bedt oss om.

Det andre er at vi bør gjenoppta vårt samarbeid med Hellas for å ta imot noen av de asylsøkerne som sitter der nå, i leirer der forholdene er helt skrekkelige, og det er jeg helt sikker på at utenriksministeren kjenner til. Dessuten bør vi gjeninnføre rimelighetsvilkåret for intern retur. Det har også FN bedt oss om. Det er viktig at Norge står bak det FN og UNHCR ber oss om. Det er det som kan styrke dette samarbeidet: at land faktisk forholder seg til de anmodningene som kommer fra det multilaterale systemet.

Torill Selsvold Nyborg (KrF) [10:36:15]: For Kristelig Folkeparti har det alltid vært viktig at Norge skal være en nasjon som stiller opp for fattige og forfulgte. Det følger av vår forpliktelse til verdier som menneskeverd og rettferdighet – verdier som bygger gode samfunn.

Humanitær innsats har lenge fulgt det moderne Norge. Fridtjof Nansens bistand til flyktninger har etter hvert blitt til en stolt norsk tradisjon og inspirasjon. Vi skal være en pådriver innen den humanitære bistanden.

Internasjonalt utviklingssamarbeid er også et prioritert område for Kristelig Folkeparti i dagens regjeringssamarbeid.

Representanten Gharahkhani reiser et brennaktuelt spørsmål. Det har ikke vært flere mennesker på flukt siden annen verdenskrig. Konflikten i Syria har drevet millioner av mennesker på flukt. Krigen i grenseområdene mot Tyrkia øker den humanitære krisen og kan gi nytt rom for IS og andre islamistiske terrorgrupper.

Men utfordringene er også store mange andre steder, slik vi også har hørt i denne debatten: blant ofrene for konflikten i Jemen, blant fortvilte rohingyaer i

Myanmar og Bangladesh og i flyktningstrømmene fra kriserammede samfunn i Afrika. Dette krever i første rekke nødhjelp og velfungerende flyktningleire med tak over hodet, mat, gode sanitærforhold og beskyttelse. Her spiller Norge en viktig og aktiv rolle. I felten har vi handlekraftige humanitære organisasjoner. Røde Kors, Flyktningshjelpen, Kirkens Nødhjelp og mange flere gjør en fantastisk innsats.

Men kortsiktig kriselindring er ikke nok. Vi må tenke forebyggende, bygge fred, møte klimautfordringene og styrke beredskap mot nye kriser – kort sagt bygge samfunn som forhindrer nye katastrofer.

Derfor må vi ha et langsiktig perspektiv for bistanden. Utviklingssamarbeidet skal bidra til å bygge bærekraftige økonomier, sterke sivile samfunn, statsinstitusjoner og evne til å styre klokt og rettferdig. Alle mennesker har krav på utdanning, helsehjelp og vern om sine menneskerettigheter. For oss handler dette ikke om veldedighet, men om rettferdighet.

Mange fattige land er vertskap for store flyktninggrupper – over lang tid. Det er krevende å innfri grunnleggende menneskerettigheter for disse flyktningene. Det støtter vi selvsagt. Men moderne bistand må også i økende grad gi flyktninger muligheten til arbeid og inntekt. Det vil gi håp for fremtiden og et bedre liv for dem.

For Kristelig Folkeparti er det alltid et mål å forbedre og effektivisere bistanden, også flyktningbistanden. Det er bra at regjeringen har hevet ambisjonene og økt antall kvoteflyktninger til 3 000 årlig. Norge skal ta sin del av ansvaret og ikke være seg selv nok.

Men det vil alltid være der ute, i fattige, sårbare og kriserammede områder, at hovedinnsatsen må gjøres. Derfor styrker vi nå innsatsen for sårbare grupper og sårbare stater.

Sammen med gode partnere i utviklingsland kan vi oppnå varige resultater blant dem av våre medmennesker som trenger det aller mest.

Et kjent ord lyder slik: «Det dere gjorde mot én av disse mine minste søsken, har dere gjort mot meg.» Det forplikter i nære forhold, men også i internasjonale forhold.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [10:40:42]: Takk til interpellanten for at han tar opp et veldig viktig tema, som bør diskuteres ofte. Takk også til utenriksministeren for et grundig og utfyllende godt svar.

Det er helt riktig at det er mørke skyer på horisonten. Jeg tror også regjeringen ser dem. Det er det blitt gitt uttrykk for. Situasjonen i Midtøsten er svært krevende. Vi ser at Tyrkia er villig til å gå langt for å nå sine mål. Det som er en stor utfordring for Europa, er at man i realiteten bruker asylordningen og asylinstituttet som et verkøy og våpen mot Europa for uforstyrret å få gjennom-

ført sine operasjoner. Det er et problem når Tyrkia truer med å sende millioner av flyktninger inn i Europa. Det må vi ta på alvor. Da må vi nok også ta følgende diskusjon i Norge og Europa: om asylinstituttet har utspilt sin rolle og om ordningen med å søke asyl på andre kontinenter, slik det nå er blitt, kan brukes til å misbruke de menneskene som nå sitter i Tyrkia, og som ønsker seg til Europa.

Vi har også sett at altfor mange dør i forsøket på å nå Europa – for å nå målet om å få opphold. Vi må se på hva andre har gjort. I Australia har man hatt samme utfordring, med båtmigranter, som i stor grad opplevde samme skjebne. Mange døde, druknet og ble borte på veien. Man sa noe om hvordan Australia ville behandle asylsøknader, og klarte å få antall drukninger nærmest ned mot null ved å gi et tydelig signal om at man ikke lenger kunne behandle asylsøknader på den måten. Det tror jeg er en situasjon som alle vil tjene på, hvis man tør å ta den diskusjonen – hvis man kan fjerne Erdogans og Tyrkias trusler om å oversvømme Europa med flyktninger, ved å si at vi skal ikke behandle det på den måten.

Derfor er det viktig – og det skal jo Arbeiderpartiet ha honnør for at de har turt – å snakke om sekundærbeskyttelse. Det er også noe regjeringen har tatt inn i sin regjeringsplattform, fordi det er viktig at man ikke gir forhåpninger om varig opphold i Norge dersom en sånn situasjon blir utløst av statsledere, som Tyrkias, som sitter på en del mekanismer, som er en utfordring og en trussel mot Europa.

Så er det ikke sånn at Arbeiderpartiet er det eneste partiet som har gått gjennom sin innvandrings- og integreringspolitikk. Sannheten er at andre partier har gjort det mange ganger, men først nå har Arbeiderpartiet gjort det – og da tror de at de er de eneste som har gjort det. Det stemmer jo absolutt ikke. Dette er noe Fremskrittspartiet har gjort jevnlig. Vi ser gang på gang til vår store glede at Arbeiderpartiet, når de har gått gjennom sin politikk, henter inspirasjonen fra Fremskrittspartiet. Problemet er at man ikke tør å ta dette helt ut. Man må faktisk velge hvordan man skal hjelpe best. Jeg mener at Norge burde valgt å sette inn all innsatsen i nærområdene. Vi ser det fungerer.

Det har blitt nevnt at komiteen har vært på reise. Det som var spesielt da komiteen var på reise i Libanon og Jordan, var at ingen der – verken myndighetene eller flyktningene selv eller de humanitære organisasjonene, bortsett fra én, som var en norsk humanitær organisasjon – ba Norge om å ta imot flere kvoteflyktninger. Jeg er klar over at UNHCR gjør det i noen brev som sendes til myndighetene hvert år. Men når man snakker med dem som er ute i felten og de som er ledere i de forskjellige landene, er det ikke det man fokuserer på. Det man fokuserer på, er at man trenger stabile, forutsigbare fi-

nanser for å huse de 760 000 syriske flyktningene som befinner seg i Jordan. Det er der skoen trykker. Så har UNHCR et problem med hvordan de skal plassere alle kvoteflyktningene, men der har Norge tatt sitt ansvar. Hvis vi skal fortsette å bruke opp penger på noen få her i Norge, vil man aldri kunne utløse noen større midler til de mange som trenger det mye mer i nærområdene til der det er krig og konflikt. Derfor kommer Fremskrittspartiet til å jobbe hardt for at det er der innsatsen skal settes inn i framtiden.

Masud Gharahkhani (A) [10:45:52]: Jeg vil takke for en viktig debatt. En av årsakene til at vi fremmet denne interpellasjonen, er at det ofte blir store diskusjoner om asyl og det som er på hjemmebane, men så glemmer man det store bildet, som egentlig handler om hvordan vi skal stille opp for flest mulige flyktninger i verden. I den sammenheng mener jeg at det fortsatt mangler et godt svar fra utenriksministeren på hva regjeringen nå konkret gjør med tanke på det som skjer i Midtøsten og store forandringer som kan komme raskt, og hva Norge tar av initiativ for å kunne klare å håndtere de store migrasjonsstrømmene, eventuelt flyktningstrømmene, som kommer, hvor fortsatt den røde tråden er. Hvordan skal vi klare å stille opp best mulig for verdens flyktninger?

Når det kommer til diskusjonen som har vært rundt humanitær politikk og utviklingsarbeidet, har jeg lyst til å si at det er bra at Norge historisk har vært blant de største donorene til FNs høykommissær for flyktninger. Og det er bra, det arbeidet vi har gjort rundt utdanning for flyktninger og for utviklingsland. Tanzania er et godt eksempel på det. Det er også bra at vi har hatt fokus på sårbare grupper, som barn og kvinner, i krisesituasjoner, men i tillegg til det er vi nødt til å tenke nytt, tenke langsiktig, tenke utviklingsarbeid som en del av flyktningpolitikken.

Her mener jeg det fortsatt mangler mye med tanke på å få på plass arbeidslinjen i det arbeidet. Slik vi gjør hjemme når vi snakker om integrering, må vi faktisk også tenke integrering i nærområdene. Skal man lykkes også i nærområdene hvor flyktningene kommer til å være, og hvor veldig mange kommer til å være kanskje til og med i flere generasjoner, må vi sørge for at de klarer å forsørge seg selv og sine familier.

Vi vet jo at det gjøres mye i EU, men også land som Tyskland og Frankrike har tatt initiativ til mange bilaterale avtaler. Da synes jeg det er veldig merkelig – som utenriksministeren heller ikke har kommentert her – når Norge velger å kutte betydelig i støtten som har vært til energisatsing, f.eks. i Afrika, det som går på kapitaltilførsel til Norfund. Dette er viktige grep som kan gjøres sammen med næringslivet for å sørge for at vi får til næ-

ringsvekst, økonomisk vekst og å skape arbeidsplasser lokalt. Det er derfor mange aktører i bistandsverdenen har sagt at dette er et av de svakeste budsjettene de har sett.

Så hjelper det ikke å holde på slik Fremskrittspartiet gjør. De sitter faktisk i regjering og har et ansvar, og jeg mener at den store utfordringen nettopp i dagens regjering er at de ikke klarer å holde linjen, den røde tråden. Det tales med mange forskjellige tunger, og det er ikke sånn at det å være – unnskyld – stor i kjeften her i Norge kommer til å hjelpe med å få på plass nye internasjonale avtaler. Det handler faktisk om å vite hvilken retning man vil ta, og stå sammen, nettopp for å få flere land med på løsningene som sørger for at det er mer rettferdig og bærekraftig for framtiden.

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide [10:49:06]: Jeg vil også takke for debatten, selv om deler av den jo ble noe annet enn hvordan vi skal bistå landene som tar imot store flyktningbefolkninger i sårbare situasjoner, og mer et spørsmål om hvordan Norge tar imot. Det er en annen debatt, og det hører også under en annen statsråds konstitusjonelle ansvarsområde. Men la meg ta opp noen av de temaene som har kommet opp.

Første gang sårbare stater ble en uttrykt del av det norske bistandsbudsjettet, var tidlig på 2000-tallet. Da var tanken å dekke de mellomlangsiktige behovene som verken var humanitær bistand eller var langsiktig bistand. Den har i overveiende grad gått til det vi kan kalle sårbare stater. Så fra først å skulle dekke gapet mellom den kortsiktige og den langsiktige innsatsen, kom etter hvert formålet med å støtte opp om statsbygging i sårbare stater for å unngå at stater bryter sammen. Og ikke minst det at stabilisering, og dermed også et nasjonalt og regionalt sikkerhetsperspektiv, var kommet inn, har vært veldig førende de siste åra.

Til spørsmålet knyttet til hvordan vi skal håndtere bl.a. Midtøsten: Her er det viktig å se flere ting i sammenheng. Det ene er det som jeg har nevnt vi gir av betydelig støtte, enten det gjelder de ti milliardene over fire år til å håndtere Syria-krisa og ikke minst nabolandene Jordan og Libanon spesielt – det er en økning av det humanitære budsjettet vårt med 68 pst. på seks år – eller det at vi faktisk tenker arbeid som del av flyktning- og utviklingspolitikken ved at vi jobber normativt med å få på plass arbeidstillatelser, og ved at jobbskaping er en helt essensiell del av den hjelpen vi gir særlig i sårbare stater.

Vi har også tatt initiativet til dette høynivåpanelet om internt fordrevne, som vi mener er et viktig arbeid for å bidra til beskyttelse av en veldig utsatt og sårbar gruppe, som aldri krysser landegrensener, men som allikevel er svært utsatt og har manglende rettigheter.

Men det handler også om et større bilde. Mye av den innsatsen vi gjør knyttet til Israel-Palestina-konflikten,

handler bl.a. om å opprettholde grunnleggende tjenester til palestinske flyktninger. De er også i Libanon og Jordan. Vi samarbeider veldig tett med Jordan bl.a. om støtten til UNNRA, som er FNs organisasjon for palestinske flyktninger. Vår sterke bekymring når det gjelder kuttene som bl.a. USA har gjort, og som vi har uttrykt klart at vi er uenig i, handler om den situasjonen som er på Gaza og på Vestbredden, men det handler også om situasjonen for de mange, mange palestinske flyktningene som bor i nabolandene, og den destabiliserende effekten det kan ha, og den bekymringen bl.a. Jordan har

for at de nå huser mange både palestinske, syriske og andre flyktninger, der de har begrenset mulighet til f.eks. å tilby jobb og utdanning. Derfor vrir vi nå mye av støtten fra humanitær og over på mer stabilisering, sånn at vi hjelper de landene i å håndtere sin flyktningbefolkning.

Presidenten: Debatten i sak nr. 4 er omme.

Dagens kart er ferdigbehandlet. Ber noen om ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 10.53.

